

УДК 347.6

О. Печений, кандидат юридичних наук,
доцент кафедри цивільного права № 1
Національного університету «Юридична
академія України імені Ярослава Мудрого»

До питання про спадкування за правом представлення

Проблематика спадкування за правом представлення не належить до кола тем, які є предметом ґрунтовних наукових досліджень у спадковому праві. Конструкція спадкування за правом представлення, її термінологічне та змістовне наповнення здебільшого сприймаються як загальновідомі, зрозумілі й усталені категорії. Однак реформування законодавства про спадкування, що відбулося з прийняттям у 2003 р. Цивільного кодексу України, вимагає перегляду вже сформованих підходів, іншого погляду на конструкцію спадкування за правом представлення. Оцінюючи відповідні положення ЦК, З. В. Ромовська вказала, що нормами ст. 1266 здійснені концептуальні зміни системи спадкування за правом представлення¹.

Слід наголосити на досить важливому значенні спадкування за правом представлення, яке виконує охоронну функцію щодо визначеного законом кола осіб — неповнолітніх, які втратили одного з батьків². У іноземному спадковому праві спадкування за правом представлення розглядається як привілей, установлений на користь нащадків спадкоємця, померлого до відкриття спадщини або одночасно із спадкодавцем (ст. 660 ЦК штату Квебек).

Під *спадкуванням за правом представлення* розуміється особливий порядок закликання до спадкування спадкоємців за законом (та деяких інших осіб), коли одна особа у випадку смерті іншої особи, яка є спадкоємцем за законом, до відкриття спадщини нібито заступає її місце і набуває право спадкування тієї частки у спадковому майні, яку отримав би померлий спадкоємець, якби він був живий на момент відкриття спадщини.

¹ Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник / З. В. Ромовська. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – С. 189.

² Див.: Хаскельберг Б. Л. Наследование по праву представления и переход права на принятие наследства / Б. Л. Хаскельберг // Цивилист. зап. : Межвуз. сб. науч. тр. Вып. 3 : к 80-летию С. С. Алексеева. – М. : Статут ; Екатеринбург : Ин-т частного права, 2004. – С. 232.

Термін «спадкування за правом представлення», є досить умовним і не відповідає повною мірою змісту цього поняття, оскільки особа, яку «представляють», померла ще до відкриття спадщини. «Представляючий» спадкоємець нікого не представляє, крім себе. У зв'язку із цим у науковій літературі давно пропонувалося замінити термін «спадкування за правом представлення» терміном «покоління наступництво» або «покоління поділ», оскільки термін «спадкування за правом представлення» неправильно відображає сутність цього явища¹. Існує думка, що більш точним є термін «право заступлення», відомий ще з XVIII ст. У Німецькому цивільному уложенні відсутнє поняття «спадкування за правом представлення, натомість спадкування подальшими нащадками отримало назву «родове спадкування» (ч. 3 § 1924 НЦУ).

Дійсно, у самому понятті «спадкування за правом представлення» існує певна неточність, оскільки при буквальному аналізі в ньому може розглядатися зв'язок з інститутом представництва в цивільному праві, чого насправді не відбувається. Спадкування за правом представлення лише співзвучне назві представництва, але не представництво². Можна сказати, що спадкування за правом представлення — лише певна юридична фікція представництва.

Слід виділити особливості спадкування за правом представлення.

Так, у теоретичних дослідженнях³ і в судовій практиці одностайно визначається сфера застосування спадкування за правом представлення — лише при спадкуванні за законом.

Спадкування за правом представлення може мати місце тільки при спадкуванні за законом. У цьому аспекті слід погодитись із позицією Верховного Суду України, який чітко визначив сферу застосування спадкування за правом представлення. Так, у судовому рішенні по одній зі справ вказано, що спадкування за правом представлення можливе лише в разі спадкування за законом та не застосовується в разі спадкування за заповітом, і внуки спадкодавця спадкують виключно ту частку, яка б належала їх померлому батькові (матері) при спадкоємстві за законом, при цьому якщо внуків кілька, то зазначена частка між ними ділиться, але не зачіпаючи інтересів

¹ Див.: Шиловост О. Ю. Наследование по закону в российском гражданском праве / О. Ю. Шиловост. – М. : Норма, 2008. – С. 86.

² Там само.

³ Див.: Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник / З. В. Ромовська. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – С. 191.

інших спадкоємців за законом¹. У іншій справі Верховний Суд України висловив аналогічне розуміння спадкування за правом представлення. Відповідно до ч. 1 ст. 1266 ЦК України внуки, правнуки спадкодавця спадкують ту частку спадщини, яка належала б за законом їхнім матері, батькові, бабі, дідові, якби вони були живими на час відкриття спадщини.

За змістом ст. 1266 ЦК України спадкування за правом представлення має місце за умови, якщо спадкодавець не склав заповіт, а спадкоємець за законом помер до відкриття спадщини. Судом встановлено, що спадкодавиця за життя склала заповіт на належну їй земельну ділянку на користь К., Р., С., П., та В. Установивши зазначені факти, суд на порушення вимог статей 214, 215 ЦПК України на положення ст. 1266 ЦК України уваги не звернув, у достатньому обсязі не визначився із характером спірних правовідносин та правовою нормою, що підлягає застосуванню, не з'ясував складу спадщини, також не встановив *та не зазначив у рішенні, спадкування якого виду здійснювалося після смерті спадкодавця* (за законом чи за заповітом), а відповідно не визначився і з тим, чи є позивач спадкоємцем за правом представлення та на яке саме майно його право поширюється².

Як бачимо, у судовій практиці укорінився підхід, що спадкування за правом представлення застосовується лише при спадкуванні за законом, а за наявності заповіту на частину майна — лише в тій частині, яка не охоплена ним і спадкується за законом.

Наступною специфічною рисою є *особливий суб'єктний склад* осіб, які мають право на спадкування за правом представлення.

У теорії цивільного права спадкування за правом представлення визначається *саме як особливий порядок закликання до спадкування спадкоємців за законом*, але аж ніяк не самотійна підстава чи вид спадкування. У такому разі суб'єктами спадкування за правом представлення є певні групи спадкоємців за законом. Наділення цих осіб правом спадкувати за правом представлення не позбавляє їх статусу звичайних спадкоємців за законом.

Однак слід мати на увазі, що коментована стаття у цьому аспекті має свою специфіку, притаманну лише спадковому праву України. Річ у тім,

¹ Ухвала колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 16 верес. 2009 р. [Електронний ресурс] Справа № 6-9785св09 // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/4965561>.

² Ухвала колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 2 квіт. 2008 р. [Електронний ресурс] Справа № 6-25680св07 // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/1741828>.

що до кола суб'єктів права спадкування за правом представлення віднесені як спадкоємці за законом, так і особи, які не належать до кола спадкоємців за законом. Оскільки за правилами ч. 6 ст. 1266 ЦК при спадкуванні по прямій низхідній лінії право представлення діє без обмеження ступеня споріднення, то особи, які перебувають із спадкодавцем у сьомій і подальших ступенях споріднення по прямій низхідній (від предків до нащадків) лінії, не будучи при цьому спадкоємцями за законом (крім випадків спадкування у четверту чергу на підставі ст. 1264 ЦК), втім мають право спадкування за правом представлення. Таким підходом законодавець не тільки допустив певне відступлення від загальних правил, закріплених у статтях 1222–1223 ЦК, за якими право на спадкування мають лише особи, визначені у заповіті або названі у статтях 1261–1265 ЦК, тобто спадкоємці за законом або спадкоємці за заповітом, а й змінив усталене теоретичне бачення, оскільки завжди вважалося прийнятним, що суб'єктом спадкових відносин, за загальним правилом, можуть бути лише спадкоємці. Утім положення ч. 6 ст. 1266 ЦК, будучи спеціальним стосовно ч. 2 ст. 1223 ЦК, вказаного загального правила не перекреслює, а є лише винятком щодо нього. Тим більше, що сфера застосування цього винятку є досить вузькою.

Проблемним для нотаріальної та судової практики є питання, чи є особи, зазначені у ст. 1266 ЦК (наприклад, онуки, правнуки спадкодавця), спадкоємцями певних черг? З урахуванням того, що ЦК істотно розширив коло черг спадкоємців за законом, включивши до спадкоємців родичів спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно, що охоплює не тільки онуків, а й правнуків, праправнуків спадкодавця тощо, відповідь на поставлене запитання має бути позитивною. Онуки, правнуки спадкодавця, інші родичі, перелічені у ст. 1266 ЦК, є спадкоємцями відповідної черги. Правозастосовна практика, носії якої не визнають онуків спадкоємцями п'ятої черги, а вважають за можливе закликати їх до спадкування виключно за правом представлення, не ґрунтується на законі. Такі хибні підходи можна пояснити лише інерцією застосування ЦК УРСР 1963 р., ст. 529 якого передбачала, що онуки і правнуки є спадкоємцями за законом, якщо на час відкриття спадщини немає в живих того з батьків, який був би спадкоємцем. Однак у ЦК 2004 р. ці правила викладено зовсім по-іншому, тому підстав застосовувати підходи, що сформувалися в нотаріальній практиці застосування ЦК УРСР 1963 р., у сучасний період не вбачається.

Аналіз Методичних рекомендацій щодо вчинення нотаріальних дій, пов'язаних із вжиттям заходів щодо охорони спадкового майна, видачею

свідоцтв про право на спадщину та свідоцтв про право власності на частку в спільному майні подружжя, схвалених рішенням Науково-експертної ради з питань нотаріату при Міністерстві юстиції України від 29.01.2009 р., свідчить, що в самого Мін'юсту немає єдності в розумінні питання, що аналізується. Тобто сформулювати однозначну позицію Мін'юсту в питанні, чи належать онуки, правнуки, інші родичі спадкодавця, перелічені у ст. 1266 ЦК, до кола спадкоємців за законом відповідних черг, було вкрай важко, що негативно відбивалося на нотаріальній практиці.

З одного боку, у п. 4.2 розд. І ч. II Методичних рекомендацій зазначено, що спадкоємець за законом має право відмовитись від прийняття спадщини на користь будь-кого із спадкоємців за законом незалежно від черги, у тому числі внуків, правнуків, племінників та ін. Тобто за онуками, правнуками, племінниками та іншими родичами визнається статус спадкоємців за законом, оскільки відповідно до ч. 2 ст. 1274 ЦК спадкоємець за законом може відмовитись від прийняття спадщини лише на користь спадкоємців за законом. Аналогічне твердження міститься в п. 25 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 30.05.2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування», яке підтримується судовою практикою з конкретних справ.

Однак у підп. 1.3.4 п. 1.3 розд. І ч. III цих же Методичних рекомендацій міститься положення, що «внуки, правнуки за життя своїх батьків не спадкують після смерті діда, баби, прадіда, прабаби. Вони закликаються до спадкування як спадкоємці першої черги, якщо на час відкриття спадщини не було в живих того з батьків, який би мав право на спадкування». Такий підхід не тільки суперечить суті спадкування за правом представлення, а й не ґрунтується на законі, оскільки в наведеному пункті Методичних рекомендацій майже дослівно відображено частину 2 ст. 529 ЦК УРСР 1963 р., який у цей час утратив чинність.

Онуки та правнуки є спадкоємцями за законом відповідної (п'ятої) черги і закликаються до спадкування, коли спадкоємці за законом попередніх черг, включаючи їхніх батька, матір, бабу, діда, відмовилися від прийняття спадщини, не прийняли її або усунені від спадкування. Так само онуки і правнуки можуть бути закликані до спадкування у випадку зміни черговості спадкування в порядку, визначеному ст. 1259 ЦК на підставі договору заінтересованих спадкоємців або рішення суду. Лише за наявності умов, визначених ст. 1266 ЦК (тобто в особливому порядку), ці особи закликаються до спадкування за правом представлення.

І тільки з прийняттям Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України

від 22 лютого 2012 р. № 296/5, позиція Мін'юсту стала більш чіткою. До підп. 3.27 п. 3 гл. 10 розд. II Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України включене положення, за яким спадкоємець за законом має право відмовитись від прийняття спадщини на користь будь-кого із спадкоємців за законом незалежно від черги, у тому числі внуків, правнуків, племінників та інших.

Наведене знаходить підтвердження у судовій практиці. Так, Верховний Суд України зазначив, що *спадкоємець першої черги за законом Б. мав право згідно із законом відмовитись від прийняття спадщини на користь свого сина — онука померлої, який входить до п'ятої черги спадкоємців за законом особи і є родичем другого ступеня споріднення.*

Визнавши відмову Б. від прийняття спадщини на користь свого сина В. недійсною, суд апеляційної інстанції виходив із того, що онук М. — В. не є спадкоємцем померлої, оскільки має право на спадкування лише з підстав, визначених ст. 1266 ЦК України, а саме за правом представлення, тому відповідач не мав права відмовитись від прийняття спадщини на його користь. Проте погодитись із такими висновками апеляційного суду не можна.

Відповідно до ч. 2 ст. 1274 ЦК України спадкоємець за законом має право відмовитися від прийняття спадщини на користь будь-кого із спадкоємців за законом незалежно від черги.

Згідно з положеннями ч. 1 ст. 1265 ЦК України в п'яту чергу право на спадкування за законом мають інші родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення включно, причому родичі ближчого ступеня споріднення усувають від права на спадкування родичів подальшого ступеня споріднення.

Таким чином, виходячи з вимог ч. 1 ст. 1265 ЦК України, у п'яту чергу закликаються до спадкування усі родичі спадкодавця до шостого ступеня споріднення, куди підпадають і онуки спадкодавця, оскільки є родичами другого ступеня споріднення. Обмежень та винятків щодо ознак спадкоємців ст. 1265 ЦК України не містить.

Що стосується спадкування за правом представлення, то відповідно до ч. 1 ст. 1266 ЦК України внуки, правнуки спадкодавця спадкують ту частку спадщини, яка належала б за законом їхнім матері, батькові, бабі, дідові, якби вони були живі на час відкриття спадщини¹.

¹ Ухвала колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України від 27 січня 2010 р. [Електронний ресурс] Справа № 6-8873св09 // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/8039339>.

У абз. 4 п. 25 Постанови Пленуму Верховного Суду України від 30 травня 2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування» міститься роз'яснення, що у разі коли спадкоємець відмовився від прийняття спадщини на користь особи, вказаної в статті 1266 ЦК, правила про спадкування за правом представлення не застосовуються.

Останнє положення Постанови Пленуму Верховного Суду України, з огляду на його нечіткість, потребує додаткового пояснення. За часів попереднього ЦК діяло роз'яснення, викладене у п. 8 Постанови Пленуму Верховного Суду СРСР від 1 липня 1966 р. «Про судову практику у справах про спадкування», за яким допускалася відмова від спадщини на користь онука чи правнука спадкодавця лише у тому разі, якщо вони є спадкоємцями за законом чи за заповітом. За законодавством того періоду онуки чи правнуки могли спадкувати за законом лише на умовах спадкування за правом представлення (ч. 2 ст. 529 ЦК УРСР 1963 г.). Однак у цей час ситуація змінилася, онуки і правнуки, племінники і племінниці, будучи включеними до кола спадкоємців пятої черги (ч. 1 ст. 1265 ЦК), за загальним правилом спадкують як спадкоємці п'ятої черги, і лише за наявності умов, передбачених ст. 1266 ЦК, — за правом представлення. Таким чином, роз'яснення Пленуму Верховного Суду України, викладене в абз. 4 п. 25 Постанови від 30 травня 2008 р. № 7 «Про судову практику у справах про спадкування», слід розуміти таким чином, *що у разі відмови від прийняття спадщини на користь будь-кого із спадкоємців за законом будь-якої черги, у тому числі і того з них, хто перелічений у ст. 1266 ЦК, дотримання умов, передбачених указаною статтею ЦК, не вимагається, оскільки у такому разі спадкування за правом представлення не має місця.*

Цивільним кодексом України розширено суб'єктинй склад осіб, які мають право на спадкування за правом представлення за рахунок поширення сфери дії серед спадкоємців побічної лінії споріднення. У зв'язку з цим З. В. Ромовська констатує проникнення «права представлення» у другу та третю черги спадкоємців за законом¹. Право спадкування за правом представлення набули племінники і племінниці, двоюрідні брати і сестри. Однак при цьому слід мати на увазі, що до спадкування за правом представлення закликаються саме перелічені особи, а не їх нащадки, наприклад діти (онуки) племінників, двоюрідних братів (сестер). Так, Верховний Суд України визнав помилковою позицію судів про віднесення до спадкоємців за правом представлення дітей

¹ Ромовська З. В. Українське цивільне право. Спадкове право : підручник / З. В. Ромовська. – К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. – С. 189.

племінниці — дочки брата спадкодавця. Таким чином згідно зі ст. 1266 ЦК до спадкування за правом представлення закликаються саме згадані в ній особи, а не їх нащадки; при цьому обмеження ступеня споріднення не допускається лише при спадкуванні по *прямій низхідній лінії*, рідність за якою визначається виключно від пращура до нащадка¹.

При спадкуванні за правом представлення діють всі правила спадкування за законом, включаючи черговість закликання до спадщини (ст. 1258 ЦК).

Спадкоємці за правом представлення спадкують у відповідну чергу, тобто в ту чергу, в яку спадкував би спадкоємець, якого вони представляють, усуваючи при цьому від спадкування спадкоємців подальших черг, які не є спадкоємцями за правом представлення. Так, за наявності у спадкодавця племінників, які є спадкоємцями другої черги за правом представлення, після померлої матері — рідної сестри спадкодавця, дядько та тітка спадкодавця, які є спадкоємцями третьої черги (ст. 1263 ЦК України), до спадкування не закликаються².

Необхідно враховувати *похідний характер* спадкування за правом представлення, тобто право особи спадкувати за правом представлення є похідним від права спадкоємця, якого ця особа «представляє». А тому позбавлення права на спадкування основним спадкоємцем має наслідком і втрату права на спадкування за правом представлення. Це стосується перш за все випадків усунення основного спадкоємця від спадкування (ст. 1224 ЦК). Крім того, будь-хто із спадкоємців за законом може бути позбавлений права на спадкування за волею спадкодавця, втіленою у заповіті. Здається, у такій ситуації недоречно вести мову про спадкування за правом представлення, однак положення ч. 4 ст. 1235 ЦК дає підстави для інших висновків. У цій нормі вказується, що у разі смерті особи, яка була позбавлена права на спадкування, до смерті заповідача, позбавлення права на спадкування втрачає чинність. Інакше кажучи, за відсутності у заповіті поряд із розпорядженням про позбавлення права на спадкування і положення про призначення іншого спадкоємця, з'являються умови для спадкування за правом представлення. При цьому привертає увагу друге речення ч. 4 ст. 1235 ЦК, за яким діти (онуки) цієї особи мають право на спадкування на загаль-

¹ Ухвала колегії суддів Судової палати у цивільних справах Верховного Суду України 25 листоп. 2009 р. [Електронний ресурс] // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу: <http://reyestr.court.gov.ua/Review/6924430>.

² Рішення колегії суддів судової палати у цивільних справах Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ від 13 липня 2011 р. [Електронний ресурс] Справа № 6-8646св11 // Єдиний державний реєстр судових рішень України. – Режим доступу <http://reyestr.court.gov.ua/Review/17086553>.

них підставах. Тобто йдеться про відновлення можливості закликання дітей (онуків) до спадкування за правом представлення. Слід замислитись над питанням, чи не створена в такому випадку колізія між ч. 4 ст. 1235 та частинами 1, 6 ст. 1266 у частині суб'єкта, оскільки у першій нормі йдеться про право дітей, онуків спадкувати, тоді як у другій — ще й правнуків, або інших нащадків по прямій низхідній лінії без обмеження ступеня споріднення? Нам видається, що за відсутності у заповіті будь-якого іншого призначеного спадкоємця, крім позбавленого права на спадкування, воля спадкодавця схилилася в бік спадкоємців за законом. А тому в частині суб'єктів мають застосовуватись положення ст. 1266 ЦК, оскільки спадкування за правом представлення можливе лише при спадкуванні за законом. Крім того, обмежувальний характер другого речення ч. 4 ст. 1235 ЦК не відповідає засадам справедливості цивільного права (п. 6 ч. 1 ст. 3 ЦК), оскільки безпідставно виключає подальших за внуками прямих нащадків (зокрема правнуків) із кола осіб, які можуть спадкувати за правом представлення. Можливе й інше розуміння норми другого речення ч. 4 ст. 1235 ЦК. Очевидно, вказуючи на можливість дітей (онуків) спадкувати на загальних підставах, законодавець позиціонував їх як звичайних спадкоємців, а не спадкоємців за правом представлення. Однак у такому разі у наявності даної норми відсутній будь-який сенс, оскільки і за її відсутності діти (онуки) також би спадкували як спадкоємці відповідної черги.

Оскільки спадкоємець за правом представлення спадкує безпосередньо після спадкодавця, спадкове майно переходить до нього відразу, не включається у майнову масу того з їхніх родичів, який отримав спадщину, якби був живим на момент відкриття спадщини. А тому спадщина не може бути обтяжена боргами цих осіб.

Наведене дає підстави вважати, що «представляючий» спадкоємець не відповідає за боргами спадкоємця, якого він представляє, а за боргами спадкодавця відповідає на загальних підставах (ст. 1282 ЦК) лише у межах вартості спадкового майна.

Спадкування за правом представлення необхідно відмежовувати від спадкової трансмісії.

Різниця між спадкуванням за правом представлення і спадковою трансмісією здійснюється за трьома критеріями.

По-перше, спадкування за правом представлення має місце лише при спадкуванні за законом, при спадкуванні за заповітом спадкування за правом представлення не застосовується. Спадкова трансмісія має місце при спадкуванні як за законом, так і за заповітом. Про це говорить та обставина, що законодавець розташував норми, що регулюють

спадкування за правом представлення (ст. 1266 ЦК) у главі, присвяченій спадкуванню за законом, тоді як у ст. 1276 ЦК прямо говориться про можливість застосування спадкової трансмісії до спадкоємців як за законом, так і за заповітом.

По-друге, за правом представлення право на спадщину мають внуки, правнуки та інші особи, чітко визначені законом. При спадковій трансмісії спадкують усі спадкоємці померлого спадкоємця, який не встиг прийняти спадщину сам. У цьому сенсі особливістю спадкування за правом представлення є те, що при спадкуванні по прямій низхідній лінії право представлення діє без обмеження ступеня споріднення.

Якщо право на спадкування за правом представлення виникає одночасно у кількох осіб, то та частка спадщини, яка належала б за законом особі, яку вони представляють, розподіляється порівну (двоє онуків після батька щодо діда, двоє племінників після матері щодо тітки її сестри тощо).

По-третьє, слід мати на увазі часовий критерій, тобто право спадкування за правом представлення має місце лише тоді, коли спадкоємець за законом помирає до відкриття спадщини, тобто раніше смерті самого спадкодавця. Спадкова трансмісія настає у тих випадках, коли спадкоємець як за законом, так і за заповітом помер після відкриття спадщини та не встиг її прийняти.

Якщо спадкоємець прийняв спадщину (незалежно від способу прийняття) і помер, не оформивши спадкових прав, спадщина, яку він прийняв, підлягає розподілу вже між його спадкоємцями.

Крім того, при спадковій трансмісії (ст. 1276 ЦК) йдеться не про самостійне спадкування, а лише про здійснення права на прийняття спадщини.

Печений О. К вопросу о наследовании по праву представления

В статье исследуются юридическая природа, теоретические и прикладные проблемы наследования по праву представления как особого порядка призвания к наследованию. Проанализирован, с учетом судебной и нотариальной практики, круг лиц, которые могут призываться к наследованию по праву представления.

Ключевые слова: наследование, наследники, наследование по праву представления.

Pecheniy O. To the issue of inheritance on the right of presentation

The article investigates legal nature, theoretical and applied problems of inheritance by right of representation as a special order to the urging of inheritance. Analyzed, including judicial and notarial practice, considered the circle of persons who may be called upon to inherit by right of representation.

Keywords: inheritance, heirs, inheritance by right of representation.